

Koninginnedag

Het is dinsdag 30 april 1991. Een druilerige en miezerige Koninginnedag. Mijn leven gaat vandaag radicaal veranderen. De kruik gaat zo lang te water tot ze barst.

Bij mijn moeder gaan we de feestelijkheden op televisie bekijken. Deze dag is een goede aanleiding om haar een keer te bezoeken. Door omstandigheden is het daar de laatste tijd niet van gekomen. Druk, met gezin en werk. Het is de hoogste tijd om bij te praten.

Hans, mijn man, heeft geen behoefte. Hij blijft zoals gewoonlijk liever thuis. Hij heeft moeite met onverwachte, nieuwe dingen. Hij vindt het prettig te weten waar hij aan toe is. Alles het liefst in een vast patroon. Orde en structuur. Op dezelfde tijd eten, naar bed gaan, opstaan. Afspraken van tevoren plannen en beslist niet impulsief bij iemand op de koffie gaan.

Na enig aandringen, hoor ik hem zeggen: ‘Ik ga wél mee maar ik blijf niet de hele middag hoor.’

Naar verjaardagen van directe familieleden, is vast stramien. Elk jaar dezelfde mensen en dito data. Geen probleem, dat hoort bij zijn sociale leven. Maar vrolijk wordt hij niet van dit soort gelegenheden. ‘Wie komen er allemaal? Ik hoop dat het niet druk wordt, daar heb ik geen zin in. Maak het niet te laat hé, ik moet morgen vroeg op.’

We gingen een keer onverwacht naar vrienden. Zij woonden om de hoek waar ook de moeder van Hans haar appartement had. Zij waren niet thuis. ‘Zullen we bij je moeder een kopje thee gaan drinken? We zijn in de buurt.’

Hans schrok van mijn voorstel. ‘Nee, nu niet, we maken wel een afspraak.’

Vanaf de Veluwe is het een klein uurtje rijden naar Amsterdam. Na het ontbijt en de koffie gaat Hans de auto inspecteren. Controle van het oliepeil, de koelvloeistof en de bandenspanning.

Ik ruim de ontbijtboel op. Roeland, onze jongste zoon woont nog thuis. Hij heeft met vrienden afgesproken en is vroeg vertrokken. Erwin de oudste, is het huis uit en woont samen met zijn vriendin. De feestelijkheden vieren ze in hun woonplaats.

Niet vergeten de bos rozen voor mijn moeder mee te nemen. Deze heb ik uit voorzorg al bij de voordeur gezet.

Rond elf uur stappen we in de auto en vertrekken. De weergoden zijn ons niet goed gezind. Een miezerige motregen maakt de voorruit troebel. De zon is niet te zien, koud en bewolkt. Grauw en grijs zoals ik mezelf vaak voel. Voor de koninklijke familie, en voor iedereen die het Koninginnefeest gaat vieren is het te hopen dat het droog blijft.

Onderweg zien we versierde auto's. Vlaggetjes aan de antenne, de ramen beplakt met stickers van het koninklijk huis. Op de radio een reportage van de evenementen in Nederland. Chauffeurs uitgedost met een oranje pruik, jasjes en dito zonnebril. Hierdoor krijg je meer het Oranjegevoel wat dat ook wezen mag. Wanneer we voor een stoplicht wachten, horen we iemand zingen: ‘Oranje boven, oranje boven, leve de koningin!’ Hij heeft er zin in! Het autoraampje heeft hij opengedraaid en wij genieten mee van zijn niet al te zuivere stem. Zijn rood-wit-blauwe hoedje staat scheef op zijn dikke opgeblazen hoofd. Dit is de dag van zijn

leven! De kleuren op zijn wangen zijn zo rood als het rood in zijn hoedje. De vrouw naast hem kijkt met een ontevreden blik de andere kant op.

‘Wat een gezelligheid hé, die oranje kleuren overal!’ zeg ik om de stilte te verbreken.

‘Ja, ja, druk, misschien file straks. Daar wil ik niet in terecht komen! En we blijven niet lang bij je moeder hoor.’

‘Ach, we hebben geen haast, we kijken hoe het loopt.’

Vandaag is het vanwege de vrijmarkt niet mogelijk om bij mijn moeder in de buurt te parkeren. Straten vol kramen. Overal stukken karton of kleedjes waarop de te verkopen goederen zijn uitgesteld. Servies, speelgoed, tijdschriften, boeken, schilderijen. Voor ieder wat wils, wat de één een prul vindt, is voor de ander van waarde.

Struinend langs de tweedehands spullen, bereiken wij de woning van mijn moeder. Ik heb de sleutel van de buitendeur. We lopen door de lange brede gang van het seniorencomplex. Naast de meeste voordeuren hangt een decoratie. Een lelijk schilderij, een borduursel van eigen werk, zo’n vreselijk wandkleed van macramé, of een nostalgisch aap noot mies leesplankje.

Een van de schilderijen trekt mijn aandacht. Een afbeelding van een jongetje met een traan op zijn wang. Ik heb wel eens gehoord dat er een vloek op zou rusten. De vloek van het huilende jongetje.

We bellen aan en mama opent met een brede glimlach de deur. ‘Hallo kinderen, jullie zijn er, alles goed gegaan onderweg?’

Ik knuffel haar en geef een zoen op beide wangen.

‘Hier mam, een bloemetje voor u. Wat leuk hé, al die kramen in de straat’ Hans verwelkomt mijn moeder met een ‘Goeiemiddag.’

In de gezellige woonkamer staat de televisie al aan. Alles ziet er opgeruimd en helder uit. Het nieuwe beige bankstel staat mooi op de gebloemde vloerbedekking. Ondanks haar karige inkomen zorgt mama ervoor dat haar huis warmte uitstraalt. Ze is zuinig, gaat nooit op vakantie. Het geld besteed ze aan de inrichting van haar huis. Een leuke stoel of een paar mooie schilderijen.

‘Wat een prachtige tulpen mam! En staan ze nou in een nieuwe vaas? Decoratief hoor!’ Ik plof op de bank. ‘Ik ben toe aan een lekker bakkie met gebak mamsje.’

‘Komt eraan mevrouw,’ zegt mijn moeder lachend vanuit de keuken.

Ik help haar met de koffie. ‘Kijk nou, wat een verrassing, oranje-tompoezen! Lekker moeders. Dat is genieten.’ Ik kijk naar Hans. Hij glimlacht maar zegt niets.

We bekijken met elkaar de beelden van Koningin Beatrix, Prins Claus en de drie zonen: Willem Alexander, Constantijn en Friso. Ze vieren het feest dit jaar in de Betuwe. De familie geniet van alle festiviteiten. In de sporthal is een taptoe. Groepen kinderen zingen en dansen: ‘Twee emmertjes water halen, twee emmertjes pompen, de meisjes op hun klompen...’

Willem Alexander wordt ten dans gevraagd door een mooie jonge vrouw van de dansgroep. Zij is prachtig in haar authentieke klederdracht. Sportief neemt hij het aanbod aan. De prins lijkt in het begin wat stijfjes. Wanneer hij de smaak te pakken heeft, gaat het van een leien dakje. Hij beweegt op een manier alsof hij deze folkloristische dans zelf heeft ingestudeerd.

Aangestoken door het enthousiasme van zijn neef, loopt Pieter van Vollenhoven naar een vrouw van de dansgroep, maakt een buiging en nodigt haar uit. Hilariteit alom. Pieter zet zijn beste beentje voor en heeft met het dansmarieke de grootste lol. De beloning is een daverend applaus van de menigte én van de ouders van Alexander.

‘Ik zet AT5 op mam, kijken wat de feestelijkheden in Amsterdam zijn,’ roep ik naar mijn moeder die in de keuken bezig is. Daar zien we majorettes vrolijk door de straten marcheren. Een Surinaamse drumband met een energieke en motiverende stijl, doet zijn uiterste best de mensen swingend te laten bewegen. Bij dit ritme kan je bijna niet stil blijven staan. Een genre waar je vrolijk van wordt.

Om een extra zakcentje te verdienen, spelen aanstormende jonge talentjes de sterren van de hemel. De een op de fluit, anderen op viool of gitaar. Zo te zien aan hun serieuze gezichten doen ze hun stinkende best. Het publiek schuifelt voorbij. Wanneer iemand een muntje in het bakje gooit spelen ze, professioneel, door. Met een knikje en een twinkeling in hun ogen bedanken ze de gulle gever.

Mama geniet zichtbaar van ons bezoek. De glimlach verdwijnt niet van haar gezicht.

‘Heerlijk dat we samen naar die mooie tradities kijken. In je eentje is het minder leuk.’

‘Weet u wat die tradities kosten en dat u daar aan meebetaalt?, merkt Hans op.

‘Dat is waar, maar alles kost geld en veel Nederlanders genieten hiervan,’ antwoordt mama.

‘Flauwekul, poppenkast, geldverspilling, wat een onzin!’

‘Je doet nou net of een president niets kost! Het kost allemaal geld hoor! En we hebben het getroffen met ons koningshuis?’

‘Waarom betalen wij inkomstenbelasting en de koningin niet, bent u het daar ook mee eens?’

‘Nee natuurlijk niet. Nogmaals, over het algemeen hebben we niet te klagen. Beatrix en Claus doen het goed!’ De glimlach van mama is verdwenen.

Er valt een nare stilte. Ik loop naar de keuken. Om de lucht te klaren roep ik: ‘Ik ga wat hapjes klaarmaken mam. Wanneer jullie je mond vol hebben, stoppen jullie misschien met die zinloze discussie. Trouwens het heeft geen nut, we hebben allemaal een eigen mening en dat mag.’

Het gezicht van Hans spreekt boekdelen. Met z’n ogen half dicht, zijn voorhoofd gefronst, hangt hij in de stoel. Zo kan ik hem uittekenen.

Ik zet de belegde toastjes op tafel. ‘Wat kijkt Claus liefdevol naar haar hé? Lief, hoe hij zijn hand op de hare legt!’ Ik zeg het bewust en met een bedoeling. Over mijn gevoel praten is geen optie meer. Dat heb ik té vaak geprobeerd. Zodra ik het onderwerp ‘gevoel’ aansnijdt, klapt hij dicht. Er verschijnt een nerveuze, zenuwachtige trek op zijn gezicht en hij zegt niets meer. Hij weet geen raad met zijn eigen gevoel.

Mama verbreekt de stilte. ‘Wie wil er nog iets drinken, koffie, thee, fris of iets anders? Jij een wijntje Carla? En Hans wat wil jij?’

Hans reageert niet. Mama kijkt me aan met een blik van: wat is er in godsnaam aan de hand?

‘Ja lekker mam, doe een heerlijke Châteauneuf-du-Pape, maar die heeft u denk ik niet in huis hé?’

Mama heeft het idee dat Hans haar niet goed heeft verstaan. Ze loopt naar hem toe, kijkt hem aan en vraagt nogmaals of hij iets wil drinken. Hij blijft onverstoord naar de televisie staren. Zou hij de vraag van mijn moeder niet hebben gehoord of doet hij alsof?

Ik voel woede in me opkomen. ‘Mijn moeder vraagt of je nog iets wil drinken Hans, kan je misschien het fatsoen opbrengen om antwoord te geven?’

Hij zwijgt in alle talen. Ik wil het liefst à la minute vertrekken. Waarom moet een simpel gesprek over het koninklijk huis zo uit de hand lopen. Ik voel het bloed naar mijn hoofd stijgen. ‘Tot tien tellen Carla,’ zeg ik tegen mezelf. Omdat dit niet de eerste keer is dat hij zich onsympathiek gedraagt tegenover mijn moeder, heeft mijn boosheid al snel het kookpunt bereikt.

Mijn moeder mag niets merken. Ik probeer een neutraal gesprekje om de spanning te doorbreken.

‘Mam, heeft u nog iets van tante Bep gehoord? Zij lag toch in het ziekenhuis? Hoe gaat het met haar?’

‘Ja, goed hoor, ze heeft een nieuwe heup gekregen, en moet revalideren, het gaat naar omstandigheden prima, ze mag volgende week naar huis.’ Ze heeft gelukkig een hele steun aan haar man en kinderen!’

‘Ja, oom Joop is een schat, en haar jongens staan altijd klaar’ bevestig ik. Mijn problemen bespreek ik nooit met mama. Wat schiet ik er mee op? Zij kan me niet helpen. Als ik maar de helft zou vertellen, zou ze bezorgd worden. Ze moet een rustige oude dag hebben.

Maar mama is niet gek en is er een keer over begonnen. ‘Ik wil me niet bemoeien hoor, maar Hans is vaak onaardig tegen je, waarom doet hij zo, wat is er met hem aan de hand? Ik vind het naar voor je, je verdient beter!’

‘Het valt mee moedertje, maakt u zich niet druk.’

Mama past soms op, en blijft een paar dagen logeren. Als Hans thuiskomt van werk groet hij haar kortaf. Op een van die dagen komt mama me helpen als ik in de keuken ben. ‘Is Hans boos? Ik vraag iets aan hem maar hij geeft geen antwoord.

‘Ach mam, daar heeft hij geen erg in. Hij is dan geconcentreerd de krant aan het lezen. Dan ziet hij niets of niemand meer.’

Dat hij tegen mij onaardig doet, is tot daar aan toe. Voor mijn moeder vind ik het niet kunnen. Zij doet haar uiterste best vriendelijk tegen hem te zijn en het gezellig te maken!

Ik wil weg. Ik ben uit het lood geslagen en kan niet meer aardig doen. ‘Het wordt tijd mam, we moeten naar huis. Bedankt voor alles, het was gezellig. Het is al aan de late kant en de rit duurt ook nog uurtje.’

‘Dat begrijp ik kind.’ De teleurstelling op haar gezicht spreekt voor zich. Ik sta op, pak mijn tas en jas en doe mijn best om rustig en normaal afscheid te nemen. Het lukt nauwelijks omdat het huilen me nader staat dan het lachen.

‘Dag mam, tot ziens hé? Ik omhels haar en geef een dikke kus. Mama houdt me extra stevig vast. Hans prevelt iets dat op ‘tot ziens’ lijkt.

‘Niet huilen Carl,’ zeg ik tegen mezelf, maar op mijn maag ligt een steen en ik ben een beetje misselijk.

‘Dag hoor, tot ziens, je bent altijd welkom en doe de groeten aan de jongens.’ Met een beteuterd gezicht staat ze in de deuropening ons uit te zwaaien.

Met snelle passen, bijna rennend, stuif ik door de gangen van het seniorencomplex, af en toe achteromkijkend en zwaaiend. Hans heeft moeite me bij te houden. Naar buiten, frisse lucht heb ik nodig! De auto staat, door de vrijmarkt, verder weg. Het stukje lopen is nu een verademing. Mijn hoofd zit vol gedachten. Ik heb er zó genoeg van! Is dit de druppel die de emmer doet overlopen?

Een scheiding speelt al jarenlang door mijn hoofd, maar door de gebeurtenissen van vandaag ben ik overtuigd. Ik wil en kan niet meer verder met hem.

Zodra ik in de auto zit, komen de waterlanders. De afgelopen uren heb ik me ingehouden, nu ga ik helemaal los.

‘Morgen ga ik naar een advocaat en denk niet, dat heb ik al honderd keer gehoord, ik ga nu écht de scheiding aanvragen!’ De tranen stromen over mijn wangen.

‘Waarom deed je weer rottig tegen mijn moeder, bij mij is de maat vol, ben het spuugzat. Elke keer de confrontatie met je vreemde gedrag en die afgezakte kop.’

‘Ga maar weer schreeuwen,’ is het enige dat hij zegt.

‘Ja, ik ga schreeuwen in de hoop dat ik je kan bereiken. Ergens over praten lukt niet, ja lekker makkelijk hé, niks meer zeggen, dan ben je overal vanaf!’

Ik hoor hem denken, daar heb je haar weer met d’r geblèr over scheiden, al vaak gehoord dat is niet nieuw voor mij. Zal wel loslopen! Nú ben ik er heilig van overtuigd!

Onverstoorbaar concentreert hij zich op de weg. Het stuur heeft hij met beide handen krachtig vast. Precies zoals hij het heeft geleerd, op tien voor twee.

Waar is de man gebleven waar ik destijds verliefd op ben geworden? Die knapperd met zijn warme glimlach en vriendelijke bruine ogen.

Hans is mijn tweede liefde. Aan mijn eerste liefde heb ik nare herinneringen. Deze ingrijpende periode had ik ver weggestopt. Nu, of ik wil of niet, komt ze bovendien.